

ami ugyanolyan típusú, mint az Ani közelében, a tartományi székhelyen, Karsban található egykori örmény templom. Megtudtuk, hogy további örmény analógia az Északi-középhegységben található tarnaszentmáriai templom és díszítése. A feldebrői négyzet-alaprajzú négykaréjos altemplom történeti bemutatásával pedig felvillantotta, milyen különleges analógiák vannak még a magyar építészetben.

Végül mindkét előadást nagy tapsal köszönte meg az áprilisi klubdélután közönsége.

„Köszönjük ezt az élményt, egyszerűen csodálatosak a képek. Remek volt az előadók egymásba fonódó előadása, tele élettellel, érzelmmel. Egészen másképpen világosodtak meg előttem a képek, amiket szeretnék még életemben természetben is látni, megismerni. Szeretnék Aniba eljutni! A király köré

dr. Issekutz Sarolta, Zárugné Tancsin Katalin, Horváth Zoltán György és Pettendi Szabó Péter

települt nemesek, akik a szó nemes értelmében is nemesek voltak, a mi őseink, a több száz éves menekülés alatt mindenhol bizonyítani akarták nemességüket, templomokat építettek. Erdélyben újból kérték a nemességet, így lettek magyar nemesek az Aniból elszármazottak leszármazottai” – összegezte benyomásait dr. Issekutz Sarolta. A klub háziasszonyától megtudtuk azt is, hogy mielőtt a klubba indult volna, e-mailt kapott Örményországból: három napos túra ajánlatot Aniba és Karsba, gyönyörű képekkel, mintha csak tudták volna, hogy mire készülünk. Megemlítette, hogy az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és a Fővárosi Örmény Önkormányzat is támogatta Horváth Zoltán György – Gondos Béla *Ani, az ősi örmény főváros és magyar vonatkozásai* (Romanika Kiadó, 2003) c. könyvének kiadását, amely alapján a barangoló túrák során számos hivatkozott helyet meglátogattak már.

Zárugné Tancsin Katalin a Zuglói Örmény Önkormányzat támogatásával kiadott könyveket adott emlékül mindkét előadónak, majd, hogy mindenki édesen gondoljon erre a szép estre, a közelgő húsvéti ünnepekhez kapcsolódva egy kis csoki tojást kaptak a klubban megjelentek.

A klubest zárásaként meghallgattuk a soron következő programokat, az azt követő állófogadáson pedig áldott húsvéti ünnepeket kívántunk búcsúzóul egymásnak.

Franciahon kastélyától a mohorai szenespincéig – képek a Sáska család hányattatásaiból

Sáska Edit a magyar mellett örmény, szász és francia gyökerekkel rendelkező erdélyi nemes családban született Budapesten, 1921. március 3-án. A gyökereit megszállottan kutató hölgy 2004-ben levéltárunknak ajánlotta családi fényképeit, amely fotogalériánk alapjául szolgál, s amelyből egy nem mindennapi család fordulatos története bontakozik ki. Apai dédnagyapja az a gyulai Sáska Sándor (1828–1907) volt, aki huszárhadnagyként a Temesközt felszabadító Bem tábornok vezényelte erdélyi csapatok kötelékében is harcolt. A Sáska család Ipoly vidéki kötődése nagyapja, gyulai Sáska Dezső révén alakulhatott ki, ő körzeti orvosként szolgált a közeli Ipolynyéken. Életének első éveit Nagymaros községben töltötte, ahol édesapja – a későbbi Bars vármegyei alispán – ifj. gyulai Sáska Dezső látta el állami hivatalát. Testvéröccse, Sándor fiatalkori halála miatt korán egyedüli gyerek maradt a családban. Középfokú stúdiumait 1932-ben kezdte meg a balassagyarmati Állami Polgári Leányiskolában, majd később Budapesten, az Állami Erzsébet Nőiskola leánylíceumában és az Amizóni Károly által alapított Országos Magyar Nőnevelő Intézetben végezte.

1943-ban közszolgálati állásra pályázott, ám a békés polgári élet és családalapítás helyett sok évtizednyi, megpróbáltatásokkal teli időszak következett az életében. 1944-ben édesapja – a helyi zsidó közösség egyik tagjának megmentése miatt – elveszti állását, büntetésből Kárpátaljára helyezik át családjával együtt. A világháborút követően visszatérnek Nógrádba, előbb Szirákra, majd

1948-ban Balassagyarmatra költöznek. Az 1950-es évek elején, a Rákosi-rendszer gyakori karhatalmi zaklatásai mellett a kitelepítéseknek is áldozatul esik a Sáska család. 1951-ben, édesanyja váratlan elvesztésének másnapján Mohorára deportálják, és az ottani Zichy–Vay-kastély szenespincéjében – emberhez méltatlan, megalázó körülmények között – szállásolják el. Ezekben az években mezőgazdasági munkákból kellett fenntartania magát. 1971-től már súlyos beteg nagynénje ápolását látta el Budapesten. 1975-től ismét Balassagyarmaton, a Sáska család egykori házának emeleti lakrészében él. Életkörülményei azonban csak a rendszerváltozást követően javulnak. Sáska Edit 88 esztendőskorában, 2009-ben hunyt el Balassagyarmaton.

(Forrás: Harth Tamás: *Sáska Edit emlékére (1921–2009) Balassagyarmati Honismereti Híradó, 2009, 200–201. oldal.*)